

XI-9

INFORMATOR

ZWS ELANA

1973

XI-9

ZAKŁADY WŁÓKIEN SZTUCZNYCH
„ELANA”
ul. Curie Skłodowskiej 73

INFORMATOR
dla
kandydatów do pracy

TORUŃ 1973 ROK

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

1913

of the University of Toronto

INFORMATOR

of

the University of Toronto

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

WSTĘP

Informator niniejszy napisany został dla Was, którzy wstępujecie w szeregi naszej załogi. W ten sposób pragniemy Was serdecznie powitać i jednocześnie służyć Wam pomocą w pierwszych, a więc najtrudniejszych dniach pracy w nowych, a zapewne i nieznanym warunkach.

Oddajemy do Waszych rąk przewodnik, który poprowadzi po głównych szlakach zakładu, pozwoli wstępnie zorientować się w procesie naszej produkcji, udzieli informacji z różnych dziedzin życia „Elany”, wreszcie zapozna Was w skrócie z możliwościami i obowiązkami, jakie oczekują każdego pracownika naszej społeczności.

Przekraczając bramy naszego zakładu wkraczacie jednocześnie w nową dziedzinę chemii, do przemysłu włókien poliestrowych, który stał się bardzo ważną gałęzią gospodarki narodowej. Rozwój naszego, jedyne tej specjalności zakładu w Polsce, ma poważny wpływ na rozwój wielu innych przedsiębiorstw przemysłu lekkiego, produkujących w oparciu o nasze włókna. Wyroby, jakie w wyniku tej współpracy powstają, są przeznaczone niemal w całości na rynek krajowy i służą podnoszeniu standardu życia polskiego społeczeństwa.

Młody i nowoczesny zakład jest oczywiście w wysokim stopniu zautomatyzowany i posiada

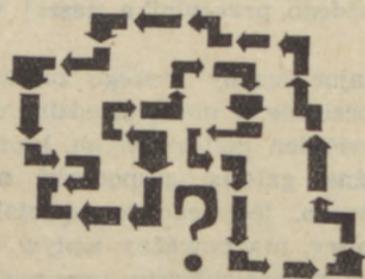
precyzyjną aparaturę. Dlatego też obsługa tych urządzeń wymaga wysokich kwalifikacji, uwagi, sumienności, uczciwej pracy. Pamiętajcie jednak, że prócz doskonałych maszyn i automatów jest wśród naszego grona wielu dobrych, życzliwych i nie mniej doskonałych ludzi, którzy pospieszą Wam z pomocą. Będą się dzielić swoją wiedzą, udzielą rady, stworzą możliwości awansu, który tylko od Waszej pracy i postawy będzie zależał.

Życzymy, aby praca w naszym zakładzie przyniosła Wam wiele osobistej satysfakcji i stała się drogą do zrealizowania planów na przyszłość.

Dział Osobowy

i

Szkolenia Zawodowe

JAK POWSTAWALIŚMY

Toruń jeszcze w latach pięćdziesiątych był miastem słabo uprzemysłowionym. Toteż kiedy w 1959 roku zapadła decyzja o budowie wielkiego, nowoczesnego zakładu, w życiu gospodarczym i społecznym miasta nastąpiło poważne ożywienie. Wśród 120 tysięcy ówczesnych mieszkańców Torunia były duże rezerwy siły roboczej, dla których nie wystarczało miejsc pracy. Natomiast w kraju istniał rozwinięty przemysł włókienniczy, który borykał się z niedoborem surowców naturalnych — wełny i bawełny. Surowców tych nie można było także zastąpić żadnym z włókien syntetycznych produkowanych w innych regionach, bowiem ich właściwości nie nadawały się do tego celu. Konieczne były poliestrowe.

Licencja na budowę takiego zakładu zakupiona została od angielskiego koncernu ICI i w oparciu o nią, zaprojektowano nowoczesny obiekt przemysłowy o wysokim stopniu mechanizacji i automatyzacji. Budowę podzielono na dwa etapy, ponieważ ten system obiecywał szybsze uzyskanie produkcji, wzrastające po każdej fazie montażu maszyn i urządzeń.

Prace przygotowawcze, jak niwelacja piaszczystych pagórków podmiejskich, budowa dróg dojazdowych itp., rozpoczęto w roku 1960. Przez następne dwa lata wykonano zasadnicze roboty

budowlane, stanęły mury obiektów produkcyjnych. Rok 1963 był rokiem montażu maszyn i urządzeń technicznych, które nadchodziły z wielu krajów Europy. Przygotowywano do produkcji Wydział Chemiczny i Wydział Włókien Ciętych, trwał także rozruch obiektów towarzyszących, jak ciepłownia, zmiękczalnia wody, kompresorownia i wytwórnia azotu.

Zbliżał się koniec roku, a wraz z nim pamiętny dzień 25 grudnia. W tym to dniu ruszył Wydział Chemiczny z dwoma ciągami produkcyjnymi i uzyskano pierwszy polimer włóknotwórczy z nowego zakładu. Od tego momentu Zakłady Włókien Sztucznych „Elana” rozpoczęły działalność wytwórczą. Pierwsze kilogramy włókna, na razie tylko wełnopodobnego, zwanego elaną otrzymały zakłady przemysłu lekkiego, by przetworzyć je na tkaniny.

Ale były to dopiero początki. Przez następne lata uruchamiano nowe ciągi produkcyjne i równocześnie budowano dalsze obiekty, także obiekty socjalne. Zakład rozrastał się, Wydział Włókien Ciętych produkował już nie tylko wełnopodobne, ale także bawełnopodobne włókna.

Następnym, wielkim w historii zakładu wydarzeniem, było otwarcie kolejnego wydziału — Włókien Ciągłych. W roku 1967, w lipcu, do produkcji wszedł nowy asortyment — torlen, czyli włókno jedwabopodobne. Z niego to przemysł lekki wytwarza piękne i o wysokiej jakości dzianiny i materiały.

Od początku, i jeszcze przez wiele następnych miesięcy, odbiorcom naszym mogliśmy zaoferować elanę i torlen w kolorze białym. Jednak w roku 1969 odnotowaliśmy kolejny sukces, opracowana została bowiem technologia wytwarzania czarnego polimeru. W późniejszym okresie udało się uzyskać także partie włókien barwione w innych kolorach. Nad ich technologią pracuje się nadal.

W dwa lata później został oddany do użytku nowy obiekt, a mianowicie Wytwórnia DMT, tj. dwumetylotereftalanu, podstawowego surowca do produkcji włókien sztucznych. Nie pokrywa ona wszystkich potrzeb rozrastającego się zakładu, stanowi jednak główną bazę surowcową i co najważniejsze, własną bazę.

Sledząc kolejne fazy rozwoju zakładu dodajemy, że z roku na rok wzrastało, równoległe z produkcją, zatrudnienie. Obecnie przekracza ono liczbę 4000 osób, wzrośnie jeszcze wraz z dalszą rozbudową „Elany”.

Ogromne zapotrzebowanie rynku krajowego na wszystkie typy naszego włókna, zadecydowało o konieczności zwielokrotnienia produkcji. Droga intensyfikacji maszyn a także budowy kolejnych obiektów zwanych „Elana II”, staniemy się wielkim kombinatem wytwórczym już w roku 1975.

Wszystkie poważne zadania inwestycyjne i produkcyjne były i mogą być zrealizowane tylko dzięki harmonijnemu wysiłkowi całej załogi. Dlatego liczymy również na Ciebie, że swoją sumienną pracą pomożesz w rozwoju zakładu, a tym samym miasta i kraju.

ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA

Zakłady Włókien Sztucznych „Elana” są przedsiębiorstwem państwowym, pracującym na pełnym rozrachunku gospodarczym. Przedsiębiorstwo nasze organizacyjnie podlega Zjednoczeniu Przemysłu Włókien Sztucznych w Łodzi; ul. Piotrkowska 203/205 w resorcie Ministra Przemysłu Chemicznego.

Zakładem kieruje dyrektor naczelny zarządzający przy pomocy 4 zastępców oraz głównego księgowego przy współpracy z kolektywem zakładowym PZPR, Radą Zakładową i Radą Robotniczą.

Wydziały produkcyjne w naszych zakładach pracują w ruchu ciągłym trzymianowym w systemie czterobrygadowym. Pod względem organizacyjnym przedsiębiorstwo nasze dzieli się na 6 pionów:

Dyrektora Naczelnego

Z-cy Dyrektora d/s Produkcji

Z-cy Dyrektora d/s Technicznych

Z-cy Dyrektora d/s Ekonomicznych

Z-cy Dyrektora d/s Handlowych

Głównego Księgowego.

Pion Z-cy Dyrektora d/s Produkcji dzieli się na służby:

Głównego Technologa

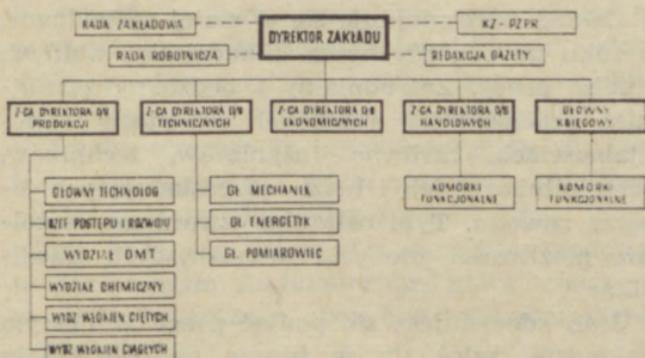
Szefa Postępu i Rozwoju

oraz wszystkie wydziały produkcyjne.

Pion Z-cy Dyrektora d/s Technicznych dzieli się na służby:

- Głównego Mechanika
- Głównego Energetyka
- Głównego Pomiarowca.

Każdemu głównemu specjalistcie podlegają wydziały produkcyjne i pomocniczo-produkcyjne.

ZANIM PODEJMIESZ PRACĘ

Zakład nasz znajduje się w stałej rozbudowie, z roku na rok przybywa kilkadziesiąt wolnych miejsc pracy. Zatrudniamy i będziemy zatrudniać pracowników o różnych zawodach i specjalnościach, zarówno inżynierów, techników, rzemieślników, jak i ludzi nie posiadających jeszcze zawodu. Tym ostatnim stworzymy wszelkie możliwości zdobycia interesujących kwalifikacji.

Jeśli zdecydujesz się podjąć pracę w naszym zakładzie, zgłoś się w biurze przyjęć Działu Osobowego i Szkolenia Zawodowego, gdzie uzyskasz wszystkie potrzebne Ci informacje.

Do pracy w ZWS „Elana” nie trzeba mieć skierowania z Wydziału Zatrudnienia Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. Przy przyjęciu należy przedłożyć następujące dokumenty:

- 1) Kwestionariusz osobowy (otrzymasz go do wypełnienia w biurze przyjęć),
- 2) świadectwo stwierdzające wykształcenie i kwalifikacje zawodowe,
- 3) świadectwo pracy z poprzedniego zakładu,
- 4) opinię z ostatniego miejsca pracy,
- 5) trzy fotografie.

Należy również przedstawić:

- 1) Dowód osobisty lub tymczasowy dowód tożsamości dla młodocianych. W dowodzie pracownika, który

- był uprzednio zatrudniony w innym miejscu pracy winien być stempel poprzedniego zakładu z datą zakończenia stosunku pracy,
- 2) książeczkę wojskową lub zaświadczenie o zgłoszeniu się do rejestracji przedpoborowych,
 - 3) książeczkę ubezpieczeniową.

Po wstępnym omówieniu warunków przyjęcia do pracy i złożeniu wymaganych dokumentów, udasz się do kierownika wydziału, w którym masz być zatrudniony. Kierownik wydziału dokładnie poinformuje Cię o twoim stanowisku pracy jak również o wysokości wynagrodzenia. Wysokość wynagrodzenia jest uzależniona od posiadanego wykształcenia, kwalifikacji i stażu pracy, zgodnie z taryfikatorem dla pracowników zatrudnionych w przemyśle chemicznym.

Z kolei wracasz do biura przyjęć Działu Osobowo-Szkoleniowego, gdzie otrzymasz skierowanie na badania lekarskie i psychologiczne. Wszystkim badaniom lekarskim zostaniesz poddany w Zakładowym Ambulatorium, które mieści się na zewnątrz zakładu obok budynku administracyjnego.

Po stwierdzeniu przez lekarza, że Twój stan zdrowia jest dobry i możesz podjąć proponowaną Ci pracę, zwrócisz skierowanie do biura przyjęć, załatwisz pozostałe formalności na miejscu i otrzymasz przepustkę uprawniającą Cię do wchodzenia na zakład w Twoich godzinach pracy.

Pragniemy Ci przypomnieć, że przepustka jest dokumentem, który winien jesteś okazywać przy bramie zakładu zawsze, ilekroć wchodzisz i wychodzisz z zakładu.

Po czym udasz się na swój wydział. Mistrz lub wyznaczony przez niego opiekun zapozna Cię z kolegami, z którymi będziesz pracował, udzieli Ci również informacji o warunkach socjalno-bytowych załogi, warunków doksztalcania i awansu, zapozna z aktywnym polityczno-spo-

tecznym. Od tej chwili stajesz się formalnie pracownikiem zakładu. Od Ciebie jednak przede wszystkim zależeć będzie w poważnej mierze czy znajdziesz zadowolenie w wykonywanej pracy i czy osiągniesz to, co stanowić może ważny cel w Twoim życiu.

Koledzy stażyści

W pełni zdajemy sobie sprawę, że w pierwszym okresie pracy możecie mieć trudności w wykonywaniu przydzielonej pracy. Wasze stosunki koleżeńskie w brygadzie mogą się nie układać najlepiej, możecie również mieć cały szereg uwag związanych z pracą.

Prosimy, nie zwlekajcie, zwróćcie się do Waszego opiekuna, mistrza, czy kierownika, który chętnie udzieli Wam wyczerpujących wyjaśnień i pomocy.

Również działająca przy ZZ ZMS Rada Stażystów oraz pracownicy Działu Osobowego i Szkolenia Zawodowego udzielą Wam skutecznej rady i pomocy.

Pamiętajcie również, że przy KZ PZPR działa Komisja Humanizacji Pracy.

Zadaniem Komisji między innymi jest również badanie stosunków międzyludzkich oraz interweniowanie w przypadkach zaistniałych konfliktów.

ABYŚ BYŁ ZDROWY I CAŁY

Przystępując do pracy w naszym zakładzie musisz być świadom zarówno swoich praw jak i obowiązków. Jednym z podstawowych obowiązków każdego pracownika jest ściśle przestrzeganie zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

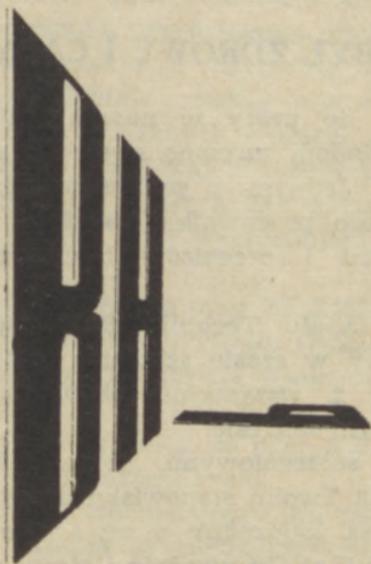
Pracownicy Działu Techniki Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w czasie szkolenia wstępnego zapoznają Cię z wszystkimi obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Z zasadami szczegółowymi, które będą Cię obowiązywać na Twoim stanowisku pracy i wydziale zostaniesz zapoznany przez swego przełożonego. Wysłuchaj Go uważnie i staraj się zapamiętać, ponieważ od Ciebie w głównej mierze zależeć będzie Twoje bezpieczeństwo, a często także Twoich kolegów. Nie możesz być zatrudniony na stanowisku pracy zanim nie zapoznasz się z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.

Dział Techniki Bezpieczeństwa i Higieny Pracy zajmuje się inicjowaniem, organizowaniem oraz koordynacją przedsięwzięć mających na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników, oraz stałą poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy.

Każdy pracownik zakładu na swoim stanowisku, zgodnie z ustalonym zakresem obowiązków odpowiada za stan warunków oraz przestrzega-

nie zasad przepisów bezpieczeństwa. Pamiętaj,
że praca w zakładzie jest bezpieczna, a wszystkie
przepisy i zasady zostały ustalone w trosce
o Twoje bezpieczeństwo.

*Pamiętaj, że człowiek nie posiada jeszcze
części zamiennych.*

TO POWINIENES WIEDZIEĆ

Zkłady nasze wytwarzają włókno poliestrowe w oparciu o licencję i technologię firmy angielskiej ICI, na nowoczesnej aparaturze i urządzeniach. Pierwsze ogniwo produkcji rozpoczyna się w Wytwórni DMT, skąd uzyskany produkt przesłany zostaje do Wydziału Chemicznego, a następnie już w postaci polimeru wędruje na wydziały włókiennicze, tj. Włókien Ciętych i Ciągłych. Proces wytwarzania oparty jest na dwóch podstawowych surowcach:

- a) dwumetylotereftalanie (DMT),
- b) glikolu etylenowym.

Zapotrzebowanie na pierwszy ze składników w większości pokrywa produkcja własnej wytwórni, a brakujące ilości sprowadzane są z Zakładów Chemicznych „Blachownia Śląska”. Kolejna wytwórnia o czterokrotnie większej wydajności od istniejącej obecnie, znajduje się w budowie. Glikol etylenowy otrzymujemy natomiast z Zakładów Petrochemicznych w Płocku.

Proces wytwarzania włókna poliestrowego ZWS „Elana” jest procesem periodycznym i przebiega następująco:

- 1) wytwarzanie DMT z surowców podstawowych paraksylenu i metanolu,
- 2) wytwarzanie polimeru politereftalanu etylenu z estru dwumetylowego kwasu tereftalowego oraz glikolu etylenowego,

- 3) suszenie polimeru,
- 4) wytwarzanie włókna „surowego” ze stopu polimeru,
- 5) obróbka włókna surowego.

Pierwsza faza wytwarzania polega na następujących operacjach: utlenianie, w wyniku którego otrzymujemy mieszaninę — oksydat, ten z kolei poddany estryfikacji daje produkt w postaci estru surowego, inaczej DMT-surowy. Na-

stępnie odbywają się procesy I i II krystalizacji a potem stapianie i destylacja DMT.

Wytwarzanie polimeru przebiega w dwóch podstawowych stadiach: przeestryfikowanie i polikondensacji, prowadzonych w obecności katalizatorów w odpowiedniej temperaturze i w danym ciśnieniu. Spolimeryzowaną masę wytłacza się z reaktora za pomocą sprężonego azotu przez filierę szczelinową w formie taśmy, ochładzając ją natryskiem wody.

Taśma polimeru jest następnie krojona i w szeregu zespołach zbiorników zbierana oraz w odpowiednich aparatach dokładnie wymieszana.

Ujednorodnioną krajankę polimeru przesyła-

się transportem pneumatycznym do procesu suszenia, który odbywa się w suszarkach obrotowych w odpowiedniej temperaturze.

Wysuszony polimer przekazywany jest do przędzarek, gdzie po stopieniu otrzymuje się z niego włókno surowe. Surowe włókno wełno- i bawełnopodobne podlega następującym operacjom obróbczym: rozciąganiu, karbikowaniu, suszeniu, utrwalaniu (stabilizacji karbików), cięciu i belowaniu. Jeżeli włókno jest wytwarzane jako taśma konwerterowa nie podlega cięciu, ale w postaci taśmy ciągłej przesyła się je do odbiorców.

W produkcji jedwabiu poliestrowego wyodrębnia się następujące operacje techniczne: rozciąganie, przewijanie, skręcanie, utrwalanie i cewienie.

Zakład aktualnie produkuje włókno cięte typu wełnianego oraz włókno typu bawełnianego oraz taśmę konwerterową.

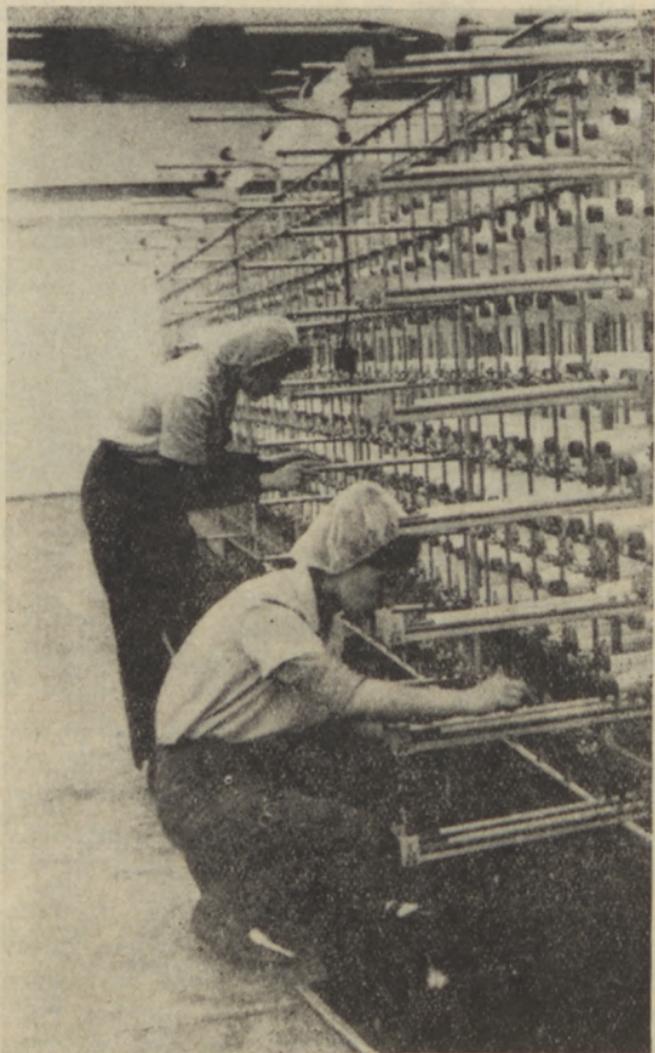
Produktem finalnym włókien ciągłych, zgodnie z planem zakładu są przędze bezskrętowe oraz przędze skręczone.

Przędze bezskrętowe skierowane są do dalszej modyfikacji, głównie na drodze teksturowania, do przerobu dziewiarskiego na wyroby o wysokiej puszystości i elastyczności. Przędze skręczone kierowane są do dalszego przerobu dziewiarskiego na dzianiny osnowowe, a także do celów tkackich.

Dzięki bardzo dobrym właściwościom włókno poliestrowe jest składnikiem wielu użytkowych wyrobów. Stosowane jest na płaszcze, ubrania, kostiumy, koszule, odzież ochronną, kordy oponowe, tratwy ratunkowe, liny okrętowe itp.

Z każdym rokiem zwiększa się ilość produkowanych asortymentów. Od tego bowiem zależy, jakie tkaniny lub dzianiny może wytwarzać przemysł lekki, odbiorca naszych włókien. Dzięki stałemu postępowi w tej dziedzinie obserwu-

jemy coraz lepsze i ładniejsze wyroby, nie ustępujące w niczym wyrobom zagranicznym. Produkujemy też, na niewielką skalę, włókna typu technicznego, dzięki czemu obsługujemy także inne dziedziny przemysłu.

POSTĘP TECHNICZNY

Najnowocześniejsze nawet maszyny z biegiem czasu nie tylko zużywają się, ale i starzeją. Aby więc dorównać standardowi światowemu i wrażliwym potrzebom odbiorców poziom naszej techniki musi wykazywać stały postęp. Ustalone zostały główne kierunki działania w tej dziedzinie i zgodnie z nimi zamierzamy:

- **zintensyfikować procesy produkcyjne,**
- **podnieść standard jakościowy produkcji,**
- **znacznie poszerzyć ilość asortymentów włókna.**

Modernizacja urządzeń została już rozpoczęta, w jej wyniku podniesie się znacznie moc produkcyjna zakładu. Intensyfikacja ta obejmie wszystkie procesy i wyroby: DMT, polimer, włókna cięte i torlen. W efekcie, każdy rok będzie przynosił zwiększoną ilość naszych wyrobów, na które oczekuje już zmodernizowany, a zatem coraz bardziej chłonny, przemysł lekki.

Poprawę jakości zamierzamy uzyskać poprzez modyfikacje technologiczne, a także poprzez usprawnienia typu technicznego.

Poszerzenie asortymentów włókien nastąpi zgodnie z potrzebami odbiorców i rynku. Do produkcji wejdą: włókna profilowane, barwione, włókna do wytwarzania sztucznej skóry i polimer na folię przeznaczony do celów fotochemicznych.

Postęp techniczny będzie wymagał także rozbudowy zakładowego Laboratorium Badawczego, jego odpowiedniego wyposażenia w aparaturę i urządzenia. Rozbudowa ta nastąpi pod koniec bieżącej pięciolatki. Według programu zamierzeń do roku 1975 uzyskamy także już pełne efekty w pozostałych, wymienionych wyżej dziedzinach działania.

TWOJA DROGA DO AWANSU

Jednym z podstawowych obowiązków każdego pracownika jest stałe podnoszenie swoich kwalifikacji. To nowoczesność i wysoki poziom techniczny zakładu wymagają od każdego z nas stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Możesz w życiu osiągnąć bardzo wiele, ale pamiętaj, że tylko na drodze zdobywania wiedzy i umiejętności osiągniesz sukces zawodowy.

Organizatorem i jednostką kierującą szkoleniem pracowników jest Dział Osobowy i Szkolenia Zawodowego, tel. 289.

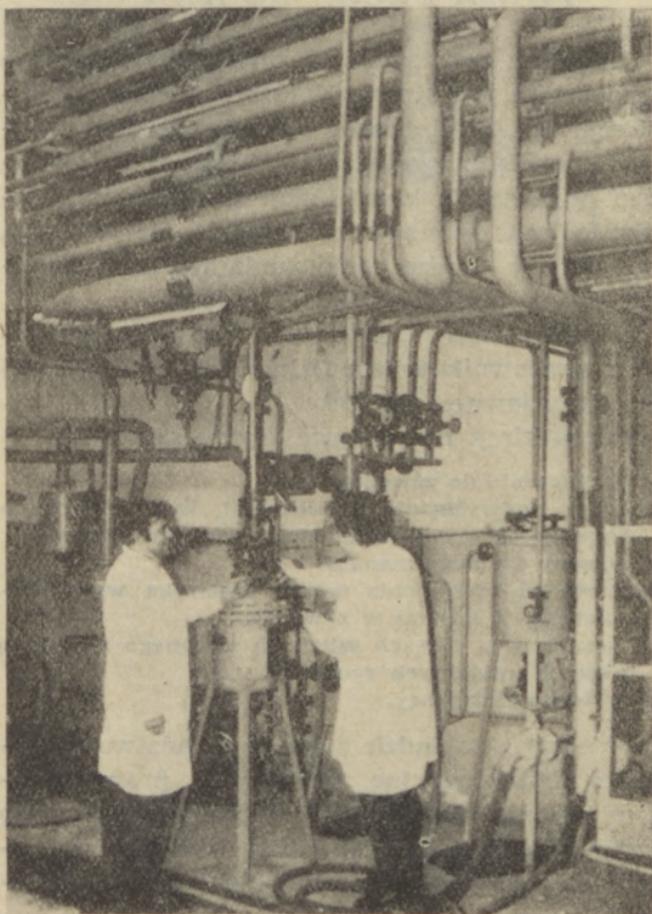
Prowadzimy następujące formy szkolenia:

- a) Przyuczenie do zawodu,
- b) kursy podwyższania kwalifikacji, tzw. produkcyjno-techniczne z aktualizacją wiedzy technicznej,
- c) uczymy drugiego zawodu,
- d) kursy na otrzymanie tytułu robotnika wykwalifikowanego i mistrza w zawodzie,
- e) kierujemy w ramach szkolenia zleconego na naukę różnych unikalnych zawodów,
- f) wstępny staż pracy.

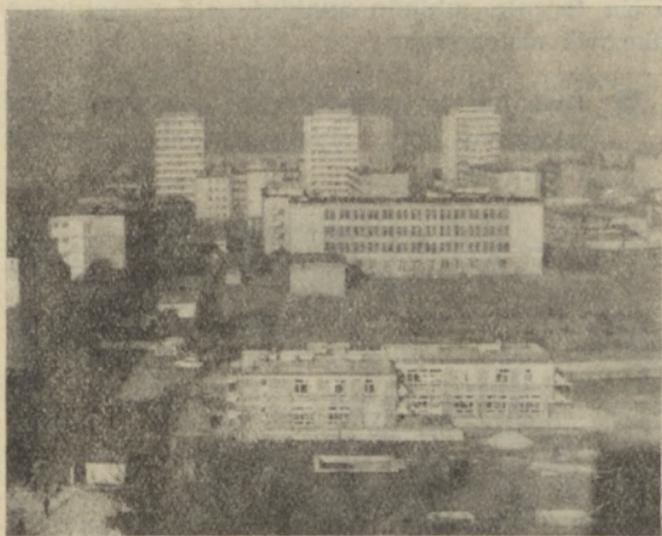
W naszym zakładzie działają 3 Państwowe Komisje Egzaminacyjne, które mają prawo przeprowadzania egzaminów i przyznawania tytułu wykwalifikowanego robotnika i mistrza w zawodach chemicznych, energo-elektrycznych i mechanicznych.

Osoby, które ukończyły Zasadnicze Szkoły Zawodowe w powyższych zawodach, mogą się sta-

rać o przyznanie takich tytułów, po osiągnięciu odpowiedniego stażu pracy, bez egzaminu. Możesz również uzupełniać swoje wykształcenie uczęszczając do szkół średnich i wyższych dla pracujących typu zaocznego i wieczorowego. Możesz więc bez oderwania od pracy, w zależności od obecnego Twojego wykształcenia wybrać jedną z propozycji i uzupełnić swoje dotychczasowe wiadomości, lub zdobyć wykształcenie.

Pamiętaj! Od Ciebie zależeć będzie Twoja przyszłość.

JAK MOŻESZ MIESZKAĆ I WYPOCZYWAĆ

Sprawom socjalnym i właściwemu wypoczynkowi nadaje się ZWS „Elana” dużą rangę, w związku z czym zarówno usługi zakładu w tej dziedzinie jak i baza rekreacyjna wzrasta i poprawia się z każdym rokiem. Załatwianiem spraw socjalno-bytowych zajmuje się Wydział

Gospodarki Pozaoperacyjnej, w którego gestii znajduje się:

- załatwianie spraw związanych z wczasami leczniczymi i wypoczynkowymi,
- organizacja kolonii i półkolonii,
- prowadzenie przedszkoli,
- załatwianie innych, rozmaitych spraw związanych z opieką socjalno-bytową.

Na terenie zakładu znajdują się następujące placówki usługowe:

- Dwa bufety garmazeryjne — dysponujące wyborem dań śniadaniowych, zimnych i gorących.

- Stołówka zakładowa — która zapewnia wysokokaloryczne obiady trzydaniowe, przygotowuje posiłki regeneracyjne oraz zestawy potraw dla bufetów. W najbliższych latach wybudowany zostanie super nowoczesny pawilon gastronomiczny na użytek wielotysięcznej załogi.
- Kioski spożywcze prowadzone przez Spółdzielnię Inwalidów oraz kioski „Ruchu”.
- Ajencje PKO zlokalizowane przy każdym z wydziałów. Świadczą one pełny zakres usług dla załogi.

Hotel Robotniczy mieści się przy ul. Wschodniej 29, tj. mniej więcej w połowie drogi na trasie miasto—Elana. Pokoje od dwu- do kilkuosobowych są wyposażone w wygodne i nowoczesne meble, ponadto do dyspozycji mieszkańców jest telewizor, adapter, czytelnia prasy oraz punkt biblioteczny. Na miejscu jest także bufet, w którym można zaopatrywać się w niezbędne produkty żywnościowe, a także korzystać z posiłków gotowych. *(Będąc mieszkańcem hotelu nie zapominaj jednak o założeniu książeczki mieszkaniowej).*

Mieszkanie spółdzielcze — może uzyskać pracownik korzystając z pomocy finansowej przedsiębiorstwa. Zakład nasz posiada własne osiedle mieszkaniowe przy ul. Bażyńskich. Na jego terenie znajduje się sieć sklepów, nowoczesny pawilon wielobranżowy z punktami usługowymi, restauracją i kawiarnią.

Jeszcze w bieżącej pięcioletce liczba naszych mieszkań spółdzielczych znacznie się zwiększy, a poza tym, w fazę przygotowawczą wkracza budowa osiedla domków jednorodzinnych, na bardzo korzystnych dla współwłaścicieli warunkach.

Przedszkola zakładowe — dwa aktualnie istniejące, znajdują się również na terenie zakładowego osiedla mieszkaniowego. Zgodnie z planem rozbudowy zaplecza socjalnego w przyszłości wybudowany zostanie żłobek, a następnie trzecie przedszkole.

Kolonie letnie dla dzieci pracowników organizowane są rokrocznie w atrakcyjnych miejscowościach; zapewniają dobry wypoczynek i miłą rozrywkę pod opieką personelu pedagogicznego i lekarskiego.

Ośrodki wypoczynkowe. Elana posiada dwa ośrodki wczasowe zlokalizowane w miejscowościach: Przyjezierze (pow. Mogilno) i Chłapo-

wo (pow. Puck) oraz bazę wędkarską w Kijaszkowie (pow. Lipno). Ośrodek w Przyjezierzu jest położony w lesie nad jeziorami, w sąsiedztwie podobnych, również o charakterze campingowym, ośrodków wielu przedsiębiorstw z całego kraju. Plaża z ogromnym pomostem, dobre wyposażenie w sprzęt wodny i świetlicowy oraz zapewnione całonocne wyżywienie sprawiają, że ośrodek ten stał się popularnym i lubianym miejscem wypoczynku załogi.

Ośrodek wczasowy w Chłapowie to zespół dużych, luksusowych pawilonów o komfortowym wyposażeniu wewnątrz. Zapewnia warunki wypoczynku identyczne jak w domach wczasowych FWP. Usytuowany nad brzegiem morza, w pobliżu atrakcyjnych miejscowości wypoczynkowych jak: Władysławowo, Jastarnia, Jurata, Hel, Lisi Jar, Jastrzębia Góra, Rozewie. Do wszystkich tych wczasowisk dojazd zapewniają linie PKS-u.

Zarówno jeden jak i drugi ośrodek jest przeznaczony na wczasy indywidualne i rodzinne, do obu też zakład zapewnia dojazd własnym autokarem.

Baza wędkarska w Kijaszkowie położona nad malowniczym jeziorem jest wybitnie campin-

gowym ośrodkiem. Wygodne wyposażenie domków oraz możliwość nabycia produktów spożywczych sprawia, że obowiązki kulinarne nie są uciążliwe, natomiast wypoczynek dla amatorów ciszy i spokoju — świetny. Dojazd autobusem PKS.

Wypoczynek świąteczno-niedzielny — obejmuje różnorodne formy. Jedną z nich są wycieczki organizowane przez Radę Zakładową nie tylko w okresie letnim ale i w ciągu całego roku. Dysponujemy czterema zakładowymi autokarami, które obsługują nasz ruch wycieczkowy po kraju oraz zbiorowe wyjazdy zagraniczne. Od 1973 otwarta zostanie kolejna baza krótko terminowego wypoczynku w pobliskich, oddalonych o 20 km od Torunia, Kamionkach, gdzie jezioro i las pozwalają na przyjemny wypoczynek.

Ogródki działkowe — prowadzone pod opieką Rady Zakładowej, to inna pożyteczna forma spędzania wolnego po pracy czasu. Ogródki są usytuowane w pobliżu zakładu, na terenie ogrodzonym i zabezpieczonym. Instalacja wodociągowa pozwala na właściwą i dogodną pielęgnację działek.

Ambulatorium lekarsko-dentystyczne, to niedawno wybudowana nowoczesna placówka lecznicza. W ambulatorium znajdują się gabinety niemal wszystkich specjalności m.in. internistyczny, chirurgiczny, ginekologiczny, stomatologiczny. Prócz nich działają liczne pracownie jak np.: laboratorium analityczne, fizykoterapia, a także inne pozwalające na wykonanie na miejscu wszystkich podstawowych badań. Dla wygody pacjentów w tym samym gmachu mieści się punkt apteczny.

Sprawność zakładowej służby zdrowia przyczynia się nie tylko do skrócenia okresu badań ale i jej zasługą jest ogólnie dobry stan zdrowotny załogi.

Działalność kulturalno-oświatowa. W obrębie zakładu znajduje się duża biblioteka techniczna wyposażona w najnowsze pozycje wydawnicze ze wszystkich interesujących Ciebie dziedzin. Znajdziesz tu także pomoce naukowe w postaci podręczników, prasę fachową i literaturę beletrystyczną.

Działalnością kulturalną zajmuje się Rada Zakładowa oraz instruktorzy prowadzący zespoły amatorskie. Istnieją dwa zespoły muzyczne i jeden wokalnie-estradowy. Jeżeli masz w tym kierunku zainteresowania — zgłoś swój udział a będziesz serdecznie przyjęty. Zaprasza Cię także Zetemesowski klub „Kontakty”, który mieści się przy ul. Katarzyny 6. Możesz tu spędzić w przyjemnej atmosferze wieczór przy kawie lub uczestniczyć w ciekawej imprezie.

Gazeta Zakładowa „Elana” — organ Samorządu ZWS „Elana” i Budowy Elana II — ukazująca się co 10 dni, służyć będzie Ci pomocą i oczekiwać na Twoje uwagi. W piśmie znajdziesz artykuły ze wszystkich dziedzin życia zakładu, które pozwolą Ci szybko zapoznać się z naszą problematyką gospodarczą, społeczną, kulturalną i sportową. *Pamiętaj, że Gazeta Zakładowa to Twoja trybuna, która liczy, że staniesz się jej korespondentem, współredaktorem.*

Zakładowe Studio Radiowe — będzie Twoim codziennym towarzyszem informującym o wydarzeniach bieżącego dnia a także o problemach zakładowych. Studio zaprasza Cię także do współpracy w realizowaniu programu.

ROZWIJAJ TAKŻE SIŁĘ FIZYCZNĄ

Wśród załogi „Elany” sport cieszy się ogromną popularnością. Nic więc dziwnego, że wielu pracowników angażuje się czynnie w różnych dyscyplinach — zgodnie zresztą ze swoimi zainteresowaniami — tym bardziej, że zakład stwarza wyjątkowo dobre warunki do rozwoju tych form wypoczynku po pracy.

Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej i Turystyki, działające przy Radzie Zakładowej, w trosce o to, by każdy mógł uprawiać sport według indywidualnych upodobań, powołało szereg sekcji: siatkówki, koszykówki, tenisa stołowego, brydża sportowego, szachową, lekkoatletyki i kulturystyki, piłki nożnej, sportów wodnych, sportów zimowych, wędkarską i motorową. Każdy z tych zespołów ma ustalony program działania, w ramach którego przeprowadza rozgrywki i organizuje atrakcyjne imprezy. Oczywiście sekcje dysponują odpowiednim sprzętem i korzystają podczas treningów z rozmaitych sal sportowych na terenie miasta. Własny kompleks obiektów, a więc hala sportowa, basen kryty, boiska itp., zostanie wybudowany w latach najbliższych.

Przystań Żeglarska — otworzyła natomiast swoje podwoje już w 1972 r. Staraniem Sekcji Sportów Wodnych zagospodarowano teren nad

Wisłą, w pobliżu Portu Drzewnego, wybudowano hangar dla kajaków, zgromadzono cały potrzebny sprzęt wodny. Przez cały letni sezon przystań gości nie tylko zapalonych żeglarzy, korzystają z niej także wszyscy nasi zwolennicy słońca i wody wraz z rodzinami. Dojazd na miejsce — specjalnymi, regularnie kursującymi autobusami.

Spartakiady Zakładowe, które corocznie organizowane są przez „Elanę” upowszechniają sport wśród całej załogi. Masowy udział pracowników

w rozlicznych imprezach pozwala na czynny i zdrowy wypoczynek a także na zdobywanie sportowych laurów.

Zakładowy Klub Sportowy „Elana” — ma za zadanie prowadzenia wyczynowej działalności sportowej. W skład jego wchodzi: sekcje piłki nożnej seniorów i juniorów różnych klas, sekcja piłki siatkowej — także różnych klas oraz sekcja podnoszenia ciężarów. Klub skupia w swych szeregach młodzież chętną do uprawiania sportu

a ponadto starszych członków tzw. wspierających, działaczy, którzy służą radą, opieką i pomocą młodym.

Zawodnikom grającym w drużynach klubowych zakład stwarza wszelkie warunki do podnoszenia umiejętności w swoich dyscyplinach, dba o ich dobrą formę i kondycję sportową.

W ciągu istnienia Klubu ZWS „Elana” zanotowaliśmy porażki a także wiele sukcesów ale najważniejsze, że drużyny nasze cieszą się popularnością wśród załogi i wśród społeczeństwa toruńskiego, które wiernie towarzyszy naszym

piłkarzom na boiskach podczas meczów i spotkań towarzyskich.

Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze — ma również swoje przedstawicielstwo w naszym zakładzie. Koło PTTK jest organizatorem wielu wycieczek, rajdów i innych atrakcyjnych imprez sportowych.

TKKF, Klub Sportowy i PTTK stwarzają różnorodne możliwości sportowego uczestnictwa. Wszystkie te organizacje zapraszają Cię do swojego grona, oferując przyjemny wypoczynek po pracy oraz możliwość rozwijania kultury fizycznej i zachowania kondycji zdrowotnej.

TY TAKŻE KIERUJESZ ŻYCIEM ZAKŁADU

Na terenie zakładu działają organizacje, których zadaniem jest inspirowanie całokształtu życia politycznego, społecznego i gospodarczego oraz kontrola nad właściwym tego życia przebiegiem. Każda z organizacji pracuje w oparciu o ustalony program, poprzez który realizuje takie cele jak wychowanie obywatelskie, kształtowanie poglądów i postaw czy pogłębianie wiedzy zawodowej i ogólnej. Ponadto w sferze działania znajdują się sprawy socjalne załogi, niesienie pomocy pracownikom i dbałość o ich zawodowe oraz osobiste interesy.

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza — jako kierownicza siła polityczna nadaje kierunek działalności pozostałym organizacjom społecznym. Pod jej egidą następuje stały wzrost sił produkcyjnych zakładu oraz poprawa poziomu życia załogi.

W naszym zakładzie istnieje Komitet Zakładowy PZPR skupiający jedenaście Oddziałowych Organizacji Partyjnych, które działają w poszczególnych wydziałach produkcji podstawowej i pomocniczej. W ramach OOP podstawowymi ogniwami są grupy partyjne, do których należy bezpośrednio oddziaływanie w dziedzinie ideologicznej i wychowawczej na towarzyszy wchodzącej w skład grupy. Nowo przyjęty pracownik

będący członkiem lub kandydatem Partii wzięcia niezwłocznie zgłosić się do Komitetu Zakładowego PZPR celem przyjęcia do ewidencji oraz odbioru skierowania do właściwej Oddziałowej Organizacji Partyjnej.

Związek Młodzieży Socjalistycznej — nasza organizacja ZMS-owska jest jedną z największych na terenie Torunia. Jej członkowie uczestniczą czynnie w życiu politycznym i gospodarczym zakładu, reprezentują młodzież we wszystkich komórkach i kolektywach przedsiębiorstwa.

ZMS współpracuje z załogą budującą „Elanę II” sprawując patronat nad nowobudującą się drugą wytwórnią DMT, współpracuje także z innymi miejskimi organizacjami młodzieżowymi, bierze czynny udział w socjalistycznym współzawodnictwie pracy. W każdym wydziale znajdują się koła ZMS, które prócz wymienionych wyżej zadań zajmują się także oświatą, kulturą i organizowaniem wolnego od pracy czasu.

Związek Zawodowy Chemików — to organizacja związkowa, do której należy cała załoga „Elany”. Najmniejszymi, lecz podstawowymi ogniwami są grupy związkowe, podległe organizacyjnie Radom Oddziałowym, które reprezentują załogi w sprawach socjalno-bytowych, płacowych i innych.

Całością prac organizacyjnych kieruje Rada Zakładowa stanowiąca jeden z czynników współzarządzających Zakładem. Ta właśnie jednostka czuwa nad sprawami socjalno-bytowymi, zagadnieniami związanymi z wypoczynkiem pracowników i ich rodzin, nad prawidłowym rozwojem współzawodnictwa pracy, nad ochroną zdrowia i przestrzeganiem zasad praworządności.

Samorząd Robotniczy — to organizacja, w skład której wchodzi członkowie Komitetu Zakładowego PZPR, Rady Zakładowej, Rady

Robotniczej, Zakładowego Zarządu ZMS oraz przedstawiciele NOT. Naczelnym organem jest Konferencja Samorządu Robotniczego, która jest najwyższą reprezentacją załogi, władzą do podejmowania obowiązujących dla zakładu uchwał. KSR działa i posiada moc ustawodawczą tylko w czasie trwania okresowej sesji, ale zakres jej uprawnień jest szeroki i różnorodny i od jej decyzji zależy wiele ważnych dla przedsiębiorstwa spraw.

Uprawnienia te obejmują:

- ustalenie zasadniczych kierunków rozwoju przedsiębiorstwa,
- sprawowanie nadzoru i kontroli nad działalnością gospodarczą przedsiębiorstwa,
- usprawnianie działalności przedsiębiorstwa.

Do wyłącznej kompetencji KSR należą decyzje takie jak:

- podział funduszu zakładowego,
- sprawy związane z rozwojem budownictwa mieszkaniowego,
- zagadnienia dotyczące urządzeń socjalno-kulturalnych itp.

W okresie między sesjami KSR rolę organu wykonawczego pełni Rada Robotnicza. Ma ona prawo podejmowania uchwał we wszystkich sprawach, będących w kompetencji Samorządu, o ile nie zostały już rozpatrzone przez KSR lub nie są zastrzeżone do jej wyłącznej dyspozycji. Pracami Rady Robotniczej kieruje Prezydium. W podstawowych wydziałach zakładu istnieją Oddziałowe Rady Robotnicze, które są przedłużeniem działalności Samorządu Robotniczego.

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego — Koło Zakładowe skupia w swych szeregach inżynierów i techników wszystkich specjalności pracujących w zakładzie w celu pogłębienia wiedzy fachowej, zapoznania z najnowszymi osiągnięciami naukowymi i technicznymi krzewienia ruchu postępu techniczne-

go, racjonalizatorstwa i wynalazczości pracowni-
czej.

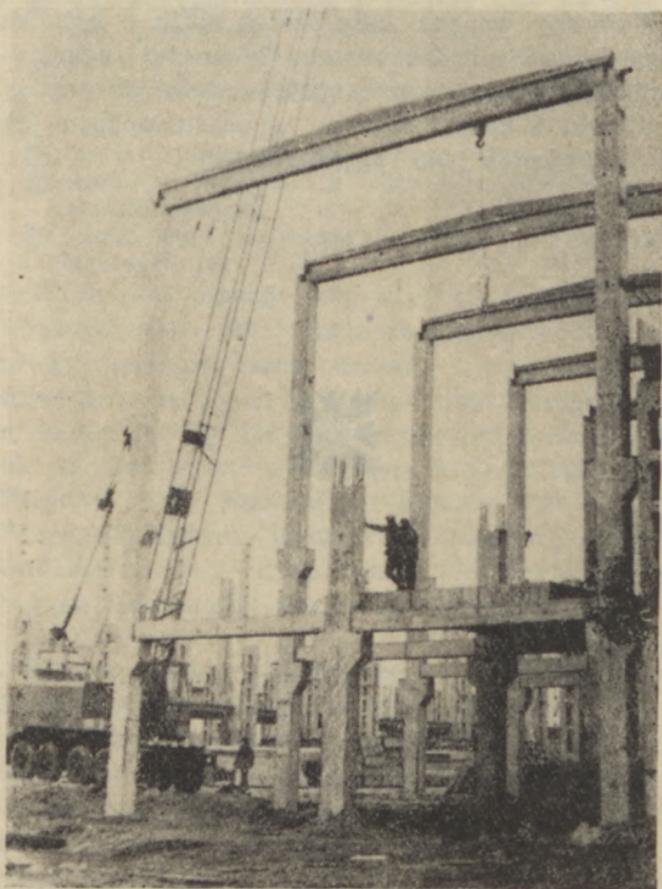
Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej —
koło TPPR prowadzi w naszym zakładzie dzia-
łalność, której celem jest krzewienie przyjaźni
i współpracy między obu narodami.

Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej —
ORMO skupia chętnych i pełnych poświęcenia
członków załogi do służby dla utrzymania po-
rządku w mieście i współpracuje z MO. Człon-
kowie otrzymują specjalne umundurowanie.

ZOS — w skład Zakładowych Oddziałów Sa-
moobrony wchodzi cały szereg służb o różnych
specjalnościach fachowych. Celem tej organiza-
cji jest przygotowanie społeczeństwa do obrony
zakładu i kraju zarówno w czasie pokoju jak
i na wypadek jego zagrożenia.

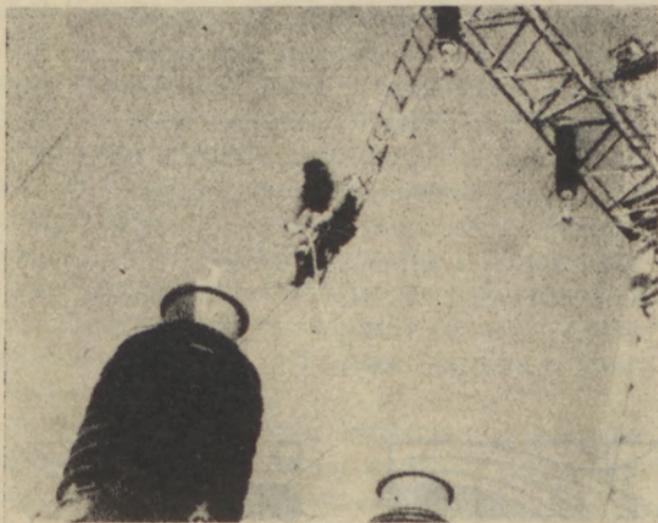
**PRZED NAMI
NOWY ZAKŁAD**

W roku 1971 Prezydium Rządu PRL podjęło doniosłą decyzję: Zakłady Włókien Sztucznych „Elana” w Toruniu przekształca się w kompleks gospodarczy, staną się jednym z największych producentów włókien poliestrowych państw RWPG.

Mocą tej decyzji zakład wkroczył na drogę wielkiej rozbudowy. Jej rozmiary wyobrazimy sobie lepiej, jeżeli uświadomimy sobie, że to co dzisiaj stanowi podstawę naszej produkcji jest jedynie etapem przyszłej gigantycznej fabryki.

Na ponad dwustu hektarowym obszarze, przyległym do obecnych obiektów, powstaje cały szereg budynków produkcyjnych i pomocniczych, powstaje Elana II. Koszt tej inwestycji zamyka się kwotą około 9 miliardów złotych i blisko trzykrotnie przewyższa wartość zakładu zbudowanego w I etapie. Na jednym z największych w województwie, a także w przemyśle chemicznym placów budowy wznoszą się nowe hale włókiennicze, drugi Wydział Chemiczny, Wytwórnia DMT oraz obiekty socjalne usytuowane w ich pobliżu jak nowa stołówka, drugie ambulatorium itp. W fazę budowy wchodzi także

nowe inwestycje zlokalizowane na terenie miasta i przeznaczone dla załogi a mianowicie: duży hotel robotniczy, pawilon naukowo-techniczny, Dom Technika oraz zespół obiektów sportowych. Wszystko to należy do programu inwestycyjnego lat 1971—1976 i w tym okresie zostanie oddane do eksploatacji i do użytku pracowników. Kolejne lata do roku 1980 obejmą III etap rozbudowy, nad którym aktualnie trwają już pierwsze prace przygotowawcze. Po jego zrealizowaniu, kompleks gospodarczy „Elana” będzie dopiero zamkniętym rozdziałem w historii inwestycji włókien poliestrowych w Toruniu.

Gigantyczny zakład będzie z każdym rokiem wymagał zwiększenia stanu wysokokwalifikowanej załogi. Będzie jednak równocześnie stwarzał ogromne perspektywy jej społecznego awansu. Partycypując w rozbudowie urządzeń komunalnych, oświatowych i kulturalnych Torunia pełnić będzie nadal rolę miastotwórczą.

MIASTO, W KTÓRYM MIESZKASZ

Przed wiekami, bo jeszcze przed naszą erą, w miejscu dzisiejszego miasta istniała niewielka słowiańska osada. Istnienie swoje zawdzięczała ona położeniu na skrzyżowaniu wielkich szlaków handlowych. Wodny prowadził wzdłuż Wisły, lądowy wiódł z zachodu na wschód. Stąd też i nazwa Toruń przechodzi od słowiańskiego „Tor” oznaczającego drogę.

Dogodne położenie wykorzystywali parę stuleci później Krzyżacy, sprowadzeni w 1233 roku do Polski przez księcia Konrada Mazowieckiego. Na miejscu dawnej prapolskiej osady budują swój zamek. Toruń otrzymuje prawa miejskie i odtąd zaczyna się jego szybki rozwój. Napływają koloniści nie tylko z przyległych terenów Polski ale także z dalekiej Westfalii i Flandrii.

Podstawę rozkwitu gospodarczego miasta i rosnącego bogactwa mieszkańców jest handel. I to handel poważny, bowiem kupiectwo prowadzi interesy na wielką skalę, głównie z krajami północnej Europy wykorzystując, do tego celu Wisłę jako drogę wodną. Mieszczanie toruńscy dysponują własną flotą, ich okręty spływają rzeką i żeglują po morzach.

Rosnącemu w potęgę kupiectwu towarzyszy rozwój rzemiosła, powstają warsztaty snycerskie, malarskie, złotnicze i witrażowe, chlubiące się

wysokim kunsztem rzemieślniczym i artystycznym. Pięknieje też samo miasto.

W XIII w. i w następnych stuleciach powstają reprezentacyjne kamienice a także gmachy monumentalne — ratusz, kościoły, rozbudowują się fortyfikacje miejskie. Toruń staje się jednym z najbogatszych w XV w. miast polskich.

Jednocześnie jednak między ludnością a Zakonem Krzyżackim narasta konflikt, między innymi występowano przeciwko toczącym się wojnom z państwem polskim a także w obronie własnych interesów. Początkiem walki było zburzenie Zamku w 1454 r. symbolu władzy Krzyżaków. Mieszczanie toruńscy składają hołd poddańczy Kazimierzowi Jagiellończykowi. Wojny trwały jednak nadal aż do 1466 r. tj. do momentu podpisania pokoju w Toruniu. Na mocy tegoż dokumentu miasto wraz z innymi miastami pruskimi zostaje włączone do korony Polski.

W roku 1473 w kamienicy przy ulicy, która nazywała się wówczas ulicą Św. Anny, przychodzi na świat Mikołaj Kopernik syn kupca i ławnika. Tu też pobiera pierwsze nauki. Późniejsze studia w Krakowie i we Włoszech staną się podstawą wielkiego odkrycia w dziedzinie astronomii, które nie tylko zrewolucjonizuje naukę ale i rozślawi jego imię po wsze czasy na całym świecie.

Obecnie, w 500-letnią rocznicę urodzin M. Kopernika w jego rodzinnym mieście, odbywają się centralne uroczystości, w których uczestniczyć będą reprezentacje wielu narodów składających hołd geniuszowi, który wyprzedził swoją epokę. I naukę polską i Toruń opromienia jego sława.

Powróćmy jeszcze krótko do czasów historycznych. Nie zawsze były one tak świetne dla naszego miasta. W wieku XVII wojska szwedzkie pustoszyły i paliły miasto, wojny zachwiały jego równowagę gospodarczą, podcięły ją ostatecz-

nie rozbiory. Zmiana granic i układu dróg handlowych pozbawiła Toruń dawnego znaczenia. Zapanowały długie lata regresu gospodarczego i nową świetność przyniosła dopiero wolność uzyskana w 1945 r.

Z dawnych epok pozostało jednak wiele bezcennych zabytków sztuki i architektury. Z budynków o charakterze świeckim jest ratusz w Rynku Staromiejskim, przykład mieszczańskiej architektury monumentalnej. Budowę jego rozpoczęto w XIII wieku a w następnych stuleciach poddawany był kolejnym przebudowom. Odrestaurowany po wojnie, przeznaczony został na cele muzealne. Posiada dziś bogate i unikalne zbiory.

Zachował się także do obecnych czasów duży zespół średniowiecznych domów mieszkalnych oraz spichrze. Do najbardziej interesujących kamienic należą: Dom Kopernika — budynek późnogotycki, słynna kamienica „Pod Gwiazdą”, najstarszy zajazd toruński „Pod Trzema Koronami” (dzisiejszy hotel), gdzie gościł król Jan Sobieski, gospoda „Pod Modrym Fartuszkciem”, dawny pałac biskupi i jeszcze kilka bogato zdobionych oryginalnych budynków.

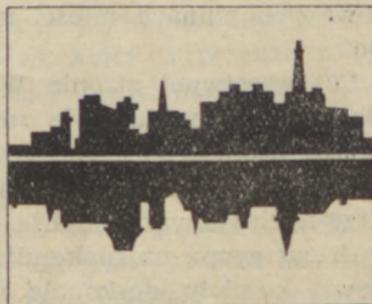
Do osobliwości miasta należą: Krzywa Wieża o wysokości 18 m i posiadająca 1,4 m odchylenia od pionu, resztki murów obronnych, bram i baszt. Zachowały się też resztki, owego zburzonego w powstaniu mieszczańskim, Zamku Krzyżackiego z połowy XIII wieku. W odrestaurowanych ruinach mieści się dziś także muzeum.

Po przeciwnej stronie Wisły, na tzw. Kępie Bazarowej, znajdują się ruiny Zamku Dybrowskiego, który w XV wieku, w okresie zawierania Pokoju Toruńskiego był miejscem spotkań politycznych i towarzyskich.

Drugą grupę najznakomitszych zabytków stanowią kościoły, doskonale zachowane i konser-

wowane z całym pietyzmem. Najstarszy z nich to kościół Świętego Jana, którego budowę rozpoczęto w 1260 roku. Bogaty wystrój wnętrza zachował m.in. kilka dużej klasy rzeźb gotyckich oraz epitafium Mikołaja Kopernika z XVI wieku. Na wieży tego Kościoła znajduje się dzwon toruńskiej roboty „Tuba Dei” z 1500 roku, drugi co do wielkości w Polsce. Drugi kościół gotycki Panny Marii wzniesiony został pod koniec XIV wieku. W jego wnętrzu przetrwał interesujący zespół malowideł ściennych, nagrobków i epitafiów. Z okresu baroku pochodzi mauzoleum królowej Wazówny. Trzecim zabytkiem architektury sakralnej jest kościół Świętego Jakuba, którego budowę rozpoczęto z początkiem XIV wieku. Tu zachował się wspaniały zespół polichromii, oraz wiele innych osobliwości dawnej sztuki.

Ten bardzo szkicowy rys historyczny Torunia i przegląd jego zabytków nie obrazuje bogactwa naszego miasta. Wskazuje jedynie co w pierwszym rzędzie warto i trzeba zobaczyć i co przyjeżdżają zwiedzać miłośnicy dawnej sztuki i architektury z różnych krajów świata.

TO CI MOŻE SIĘ PRZYDAĆ

Zadaniem niniejszej części informatora jest podanie niektórych informacji, które mogą ułatwić Ci szybkie odnalezienie poszukiwanych adresów instytucji, władz itp. Podane tu zostały tylko najważniejsze adresy i aktualne informacje.

Urzędy

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej: —
pl. Armii Czerwonej 2 tel. 220—81.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej: —
ul. Wały Gen. Sikorskiego 8 tel. 240—33.

Organizacje polityczne i społeczne

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Komitet Miejski ul. Krasińskiego 4.

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Komitet Powiatowy ul. Krasińskiego 4.

Związek Młodzieży Socjalistycznej, Zarząd Miejski, ul. Krasińskiego 4

Socjalistyczny Związek Młodzieży Wiejskiej, Zarząd Powiatowy ul. Krasińskiego 4

Zjednoczone Stronnictwo Ludowe — Powiatowy Komitet Wykonawczy ul. Słowackiego 19

Milicja Obywatelska

Pogotowia tel. 997

Komenda Miejska i Powiatowa ul. Bydgoska 39 tel. 260—81

Pogotowie Ratunkowe — ul. Św. Józefa 53,
tel. 999

W Toruniu czynne są muzea i teatry:

MUZEUM POMORSKIE — Rynek Staromiejski 1 (Ratusz) czynne codziennie prócz poniedziałków i dni świątecznych.

Muzeum Etnograficzne — Wały Gen. Sikorskiego 19

Wystawy Związku Artystów Plastyków — Dwór Artusa, Rynek Staromiejski 6

DOM KOPERNIKA — ulica Kopernika 17

ZAMEK KRZYŻACKI — ulica Przedzamcze 3

TEATR IM. WILAMA HORZYCY — pl. Armii Czerwonej. (Przedsprzedaż biletów w Orbisie ul. Żeglarska 41. Kasa teatru sprzedaje bilety tylko w dni przedstawienia)

Państwowy Teatr Lalki i Aktora — „Baj Pomorski” ul. Piernikarska 9

SALE KONCERTOWE

Dom Kultury PZWANN — ul. Bydgoska 12

Dwór Artusa — Rynek Staromiejski 6

Sala Mieszczańska Ratusza ul. Rynek Staromiejski 1

Sala Muzeum Etnograficznego — Wały Gen. Sikorskiego 19

BIBLIOTEKI

Książnica Miejska im. M. Kopernika — Słowackiego 8

Biblioteka Główna UMK — ul. Gagarina

Miejska Biblioteka Pedagogiczna — ul. Piastowska 7

KINA

„Bałtyk” — ul. Mickiewicza 77 tel. 223—71

„Orzeł” — ul. Strumykowa 3 tel. 245—31

„Wolność” — ul. Prosta 5 tel. 223—72

„Grunwald” — ul. Warszawska 11 tel. 222—12

„Echo” — ul. Bydgoska 12 tel. 227—69

„Osa” — ul. Pułaskiego tel. 270—71

„DDK” — ul. Poznańska 52 tel. 238—41

„Flisak” — ul. Idzikowskiego 6 tel. 217—81

KLUBY

Klub Międzynarodowej Prasy i Książki —
Wielkie Garbary 18

Klub Kulturalno-oświatowy spółdzielców „Tę-
cza” — Franciszkańska 7

Klub pracowników handlu i spółdzielczości
Mostowa 7 tel. 262—92

Klub Techniki NOT — Odrodzenia 1

Klub ZMS „Iskra” — Dzierżyńskiego 21

KAWIARNIE

„Pod Modrym Fartuchem” — Rynek Nowo-
miejski 8

„Europejska” ul. Szeroka 45

„Cristal” — ul. Szeroka 22

„Słoneczna” — ul. Kraszewskiego 28

„Ratuszowa” — Rynek Staromiejski

„Piaś” — ul. Lecha 14

„Kosmos” — ul. Portowa 2

„Helios” — Al. 700-lecia

„Zamkowa” — ul. Przedzamcze

HOTELE MIEJSKIE

„Pod Trzema Koronami” — Rynek Staromiej-
ski 21

„Pod Orłem” — ul. Mostowa 17

„Polonia” — plac Armii Czerwonej 5

„Dom Wycieczkowy PTTK” — ul. Zjednocze-
nia 24

Hotel „Kosmos” — ul. Portowa 2

Hotel „Helios” — Al. 700-lecia

Dyrekcja Hoteli Miejskich — Rynek Staro-
miejski 21

URZĘDY POCZTOWO-TELEKOMUNIKA- CYJNE

Rejonowy Urząd Telekomunikacyjny — Mo-
niuszki 11/13

Obwodowy Urząd Pocztaowo-Telekomunika-
cyjny — Rynek Staromiejski 15

Urząd Pocztowy Toruń 2 — Dworzec Główny tel. 270—21

Urząd Pocztowy nr 3 — Kościuszki 23 tel. 309—94

Urząd Pocztowy Toruń 4 — Poznańska 34 tel. 260—47

Urząd Pocztowy Toruń 5 — Dybowska 15 — 269—61

Urząd Pocztowy Toruń 6 — Mickiewicza 80 tel. 269—45

Urząd Pocztowy Toruń 7 — Lubicka 31 tel. 269—44

Urząd Pocztowy Toruń 8 — Sobieskiego 38 tel. 269—43

Urząd Pocztowy Toruń 9 — Juliana Nowickiego 140 tel. 230—75

Urząd Pocztowy Toruń 10 — P. Gen. Świerczewskiego 10—17 tel. 265—25

Urząd Pocztowy Toruń 11 — Moniuszki 11 tel. 236—62

Urząd Pocztowy Toruń 12 — J. Fałata tel. 208—50

Urząd Pocztowy Toruń 13 — Panińska tel. 315—18

Dojazd do Z.W.S. „Elana”

Dojazd do zakładu linią autobusową, która przebiega ulicami: Plac Armii Czerwonej, Wały Gen. Sikorskiego, Szumana, Warszawska, Pl. Gen. Świerczewskiego, Dobrzyńska, Plac Pokoju Toruńskiego, Sobieskiego, Plac F. Skarbka, C. Skłodowskiej. Z.W.S. „Elana”.

Autobusy kursujące na trasie do „Elany” oznaczone są tablicami z napisem „Elana”.

Postoje taksówek

Postoje stałe: Rynek Staromiejski tel. 252-00, Rynek Nowomiejski tel. 222-33, ul. Mickiewicza 63 tel. 220-66. Postój dorywczy: Dworzec Główny, Dworzec Wschodni.

Bagażówki: Małe Garbary 2 tel. 259-38.

TRAMWAJE

Linia nr 1 — łączy Bydgoskie Przedmieście z Jakubskim.

Linia nr 2 — łączy Bydgoskie Przedmieście z Dworcem Wschodnim.

Linia nr 3 — łączy Bydgoskie Przedmieście z Wrzosami 2.

Linia nr 4 — łączy Dworzec Główny z Merinotexem.

Linia nr 5 — łączy Jakubskie Przedmieście z Merinotexem.

AUTOBUSY

Linia nr 10 łączy Wrzosy I — Szubińska (Podgórz).

Linia nr 10 bis łączy Lecha — Kluczyki (Podgórz).

Linia nr 11 łączy Bielany — Stawki.

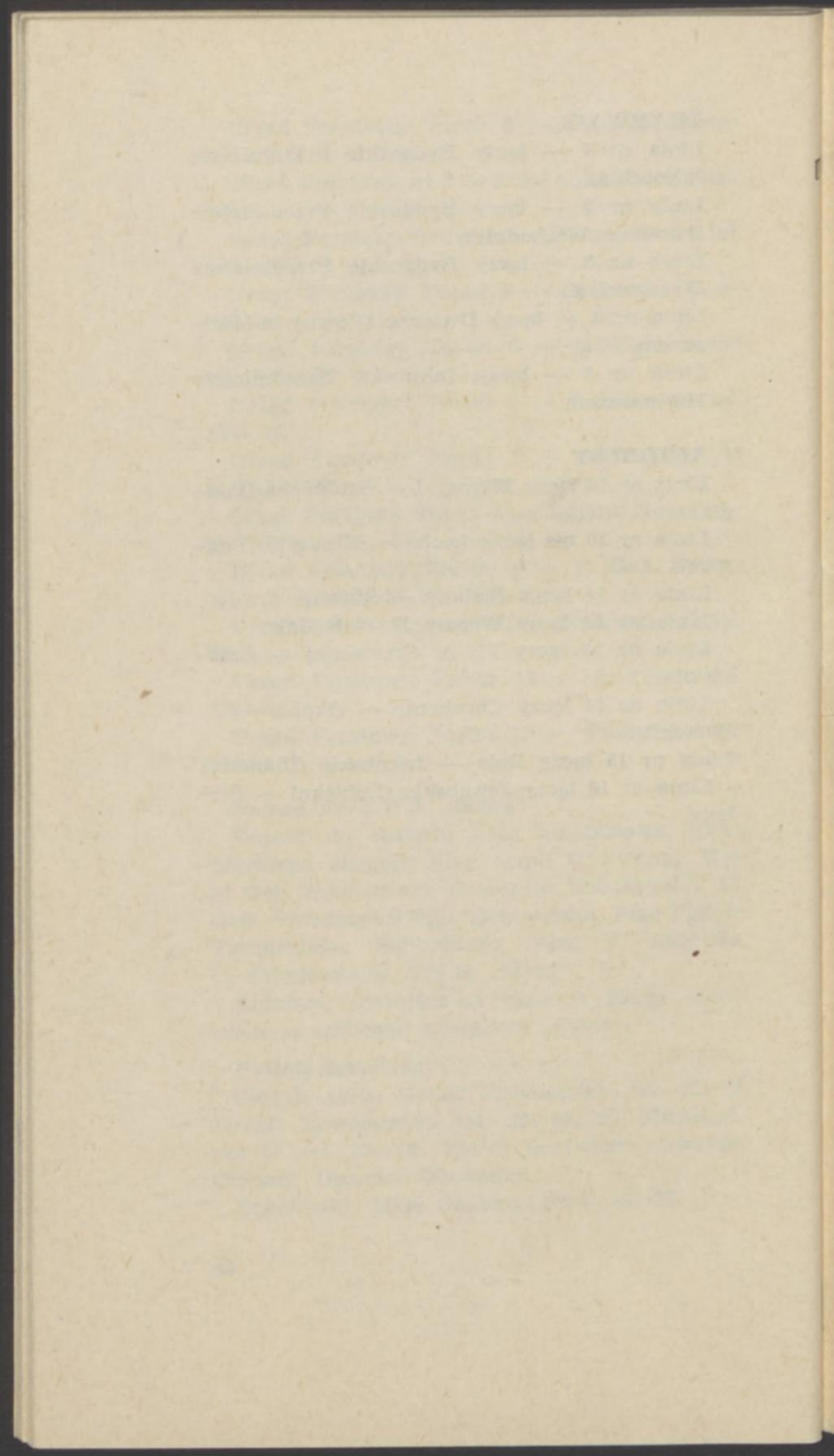
Linia nr 12 łączy Wrzosy II — Rudak.

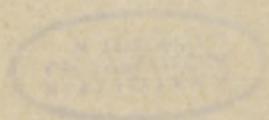
Linia nr 13 łączy Pl. A. Czerwonej — Czerniewice.

Linia nr 14 łączy Chrobrego — Okólna (Stawki).

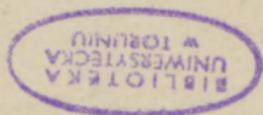
Linia nr 15 łączy Reja — Jakubskie (Lubicka).

Linia nr 16 łączy Jakubskie (Lubicka) — Bielany.

Faint, illegible text or markings at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Zakłady Graficzne w Toruniu
ul. Katarzyny 4
Nr zam. 619 — 2000 egz. — 0-15/227

